

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Diff. I. De Divisione in Scientiam simplicis Intelligentiæ & Visionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

Quamvis autem determinetur essentia divina, ut sic repræsentetur creaturas in illismet ipsis, non inde sequitur, quod accipiat aliquam perfectionem à creaturis: quia nec omnipotentia accipit perfectionem à creaturis, quæ sunt illius terminum. Et sicut formalitas omnipotentia, quæ est vis productiva leonis specificatur à leone, sed specificatione extrinseca; ita & essentia divina repræsentans creaturas in illismet ipsis, specificatur extrinsece ab iisdem.

NOTO 3. Quamvis Deus sit nosciturum perfectissimum, sicut non sequitur, quod obiectum materiale non possit habere nisi perfectissimum: aliis nullo modo nosceret creaturas; nec debet habere obiectum perfectissimum quoad entitatem; licet illud debeat noscere ea, ut sub illa noscibilitatis formalitate, à nullo alio possibili intellectu perfectius nosci possit.

Per hoc tamen non nego quod per prius possint etiam concipi creaturæ nosci in ipsamet essentia divina. Ratio; quia sicut prius est esse quoad se, quam esse quoad aliud; ita & prius est noscere se connexaque secum, quam noscere extra se alia; licet in illismet ipsis. Deinde quid sit de hoc: An per prius, an per posterius noscantur, sufficit dicere quod noscantur; hoc enim solum intendebat Conclutio.

Ad omnes autem illas notitias, ut vides, quibus creaturæ noscentur in illismet ipsis, locò speciei concurret ipsa essentia divina vicem supplens speciei; terminativè autem illamet ipsæ, ut quam terminationem, ut suppono, non est necessaria existentia obiecti.

DICENDUM 2. Deum posse noscere creaturæ in seipso, hoc est in essentia, attributis &c.

PROBATUR 1. Illis rationibus quibus probatum supra in creaturis videri Deum.

PROBATUR 2. De ipsa v. g. essentia divina, quia scilicet illam Deus attingit, ut participabilem à creaturis; non potest autem ita nosci, quin attingatur correlativum participans. Accertè interrogatus Deus à quo sit participabilis, non responderet ex vi illius notitiæ; Nec nosci à quo sit participabilis, & hoc nosci creaturæ à Deo in sua essentia.

PROBATUR 3. Auct. S. Thomæ hic a. 5. q. 6. &c.

Ceterum qui non teneret, quod Deus dicitur essentialiter connexionem cum creaturis, & converso, non teneretur dicere, quod in sua omnipotentia illas necessariò noscat. Unde procedit conclusio hæc, & similes, ex suppositione huius sententiæ, & secundum illam debeat. Ad alias autem Objectiones solvendas.

NOTO. Quod quamvis hæc omnes notitiam re simul sint, nihilominus ex modo notitiam concipiendi, in primo signo rationis no-

scuntur in essentia tanquā participabili à creaturis; in secundo signo in omniscientia: quia prius est esse Deum scientem, postea potentem; tertio demum in omnipotentia, & tunc quidditativè noscuntur: nam in omniscientia non secundum esse quidditativum, sed intentionale noscuntur, seu formaliter prout cognoscibilia.

Neque obest quod essentia divina participabilis dum noscitur, hoc ipso ingerat etiam notitiam creaturarum; Ingerit enim notitiam prout participantium naturam divinam; hoc autem non tantum non obest, sed prodest ad cognitionem creaturarum in alio.

Quamvis autem supponatur in obliquo nosci Deus in præmissis, quæ assumuntur ad formandam de illo notitiam ab illomet ipso; poterit tamen adhuc quasi in æquivalenti conclusione in recto agnosci: Quando enim dico Petrus est pater, agnosco tunc filium in obliquo; & tamen rectè infero, ergo est filius aliquis.

Quando etiam comparantur inter se Deus & creatura, ut si Deus dicat, Creaturæ me indigent, in ista etiam cognitione noscetur Deus, sed notitia simili, quæ habetur in creaturis: quod etiam continget, quando Deus noscet creaturas, in suo, ad illas affectu.

QUÆSTIO III.

De Divisione scientiæ divinæ.

PLURES Divisiones scientiæ divinæ post alios in compendio exhibet Arriaga d. 18. Mart. d. 12. f. 3. Hæc omnes divisiones procedunt ex modo concipiendi. Sit

DIFFICULTAS I.

De Divisione in scientiam simplicis Intelligentiæ, & visionis.

Vulgata est illa divisio scientiæ in scientiam simplicis Intelligentiæ, & Visionis. Sed ejus explicatio habet difficultatem.

EXPLICAT I. Ruiz. d. 17. f. 4. Quod scilicet propositiones necessarias attingat scientia simplicis Intelligentiæ, contingentes autem attingit sola scientia visionis. Hæc explicatio

NON Satisfacit 1. Quia scientia visionis per omnes attingit existentia; si attingit existentia, affirmat existens existere, affirmatione virtuali: nam omnes hoc habent notitiæ, ut dicant tale obiectum esse, quale noscunt: nam v. g. si oculus loqui posset, diceret; Album est quod video album &c. quod si visio affirmat existens existere, & erit visio, & non erit; erit quidem ut supponitur, non erit autem, quia existens existere est propositio necessaria

F 3

& æter-

R. P.
H. MŁOD
ZIANOWSKI
T. B. M. A. E. Z.
D. VI

& æternæ veritatis; jam autem per Ruiz tales Propositiones attingi debent à scientia simplicis intelligentiæ.

NON Satisfacit 2. Quia quis negaret Deum seipsum noscere scientiâ visionis, suâque Attributa; quæ tamen sunt necessaria, scientiâ item visionis videt Deus essentias rerum existentium secundum prædicata essentialia; & tamen hæc prædicata essentialia non sunt contingentia.

NON Satisfacit 3. Quia non explicat analogiam scientiæ visionis cum oculo: Si enim secundum contingentiam objecti procedit scientia visionis, quæ similis erit visioni oculari? per istam autem Analogiam explicari deberet; quia alias non hæc scientia; sed alia explicaretur, utpote difformis illi, quæ ita appellatur.

EXPLICAT 2. Martinon citatus, quod scilicet illa dicatur scientia visionis, quæ Deus noscit se, & creata existentia, in quacunq; differentia temporis, & secundum actualem existentiam, Deo præsentia: Scientia autem simplicis intelligentiæ est, quævis alia, sive sit de non existentibus unquam, sive etiam de existentibus quidem, sed ut possibilibus, & secundum prædicata essentialia. *Hec explicatio*

NON Satisfacit. Tum quia est conflata ex explicationibus à Martinon refutatis, ut cum dicit à scientia simplicis Intelligentiæ attingi essentialia, cum hoc rejecerit in sententiâ Ruiz. Tum quia non existit unquam quæ talia revocat ad scientiam simplicis intelligentiæ, cum revocari potius debeant ad scientiam visionis: Nam si in creatis contrariorum eadem est scientia, tunc si scientia visionis existentiam attingit, etiam non existentiam attingere debet, tanquam quid oppositum; alias dabitur ansa multiplicandi scientias sine necessitate, invehemusque novam scientiam noscentem præcisè impossibilia, condistinctam à scientia possibilem. Et certe vel noscit scientia visionis id quod cognoscit, non esse hoc quod non est illud, sed esse hoc quod est, vel non noscit: si noscit, ergo etiam noscit non existentiam; nam existentia dicit negationem non existentiam: si autem non noscit, ergo nihil omnino noscit. Et certe sic ut ipsum esse negat sui non esse, existentiaque negat non existentiam, fit, ut notitia, attingens illud esse, & illud existere, attingere debeat saltem revolvens sese & reflectens, etiam illud, quod negat non esse.

EXPLICANT 3. Alii, quod scientia visionis sit, cui subjungitur divinum beneplacitum; scientiæ autem simplicis intelligentiæ non subjungitur. *Hec explicatio*

NON Satisfacit. Tum quia ex illa sequitur contra inferius dicenda, scientiam simplicis intelligentiæ, non esse causam rerum; non enim potest esse causa, nisi dependenter à beneplacito voluntatis. Tum quia nomine beneplaciti,

vel intelligitur decretum de ponendo illo Ente, vel affectus approbationis; Si primum, ergo Deus non noscit seipsum scientiâ visionis: non enim potest habere decretum de se ponendo; Si secundum, ergo non noscit peccata, scientiâ visionis: Quia Deus non vult illa voluntate approbationis. Quod si dicas nomine beneplaciti te accipere proportionatum actum voluntatis.

CONTRA erit, quia jam recedis à tua phrasi, & ab exigentia objecti, non enim qualibet voluntas rectè appellari potest, voluntas beneplaciti. Tum quia hic inquiritur diversitas in ratione scientiæ, prædicta autem explicatio non ostendit diversitatem in ratione scientiæ, quod ipsum probatur; quia actus quo cognosco Deum esse bonum, ordinoque illum ad amorem, in ratione cognitionis non est distinctus ab actu, quem non sequitur ille amor; ergo neque illæ scientiæ ratione sequentis, vel non sequentis beneplaciti distingui poterunt. Sed insuper

EXPLICATUR. Quid sit scientia simplicis Intelligentiæ, quid scientia Visionis? Scientia Visionis est scientia existentium, quæ simul tanquam contrarium respicit non existentiam quæ talem, ut contrariorum eadem sit scientia. Scientia autem simplicis Intelligentiæ est, quæ attingit Objecta sub formalitate possibilem. Dicitur autem illa scientia visionis; quia sicut visio extendit se ad præsentia, ita etiam & illa notitia, extendit se ad præsentia Deo in æternitate, secundum aliquam differentiam determinatam temporis. Quando autem attingit non existentiam, non sequitur jam naturam visionis sensualis, sed rationem scientiæ, quæ est etiam contrariorum. Posterior autem dicitur scientia simplicis Intelligentiæ: quia ad eam præsentialitatem non attendit; jam autem non nisi intelligentiarum est, etiam circa ea quæ simpliciter nihil rei sunt, versari. Utraque autem scientia in hoc concordat; quia illa secundum principale attendit ad existentiam, & secundum minus principale ad non existentiam; hæc autem secundum principale attendit ad possibilitatem, secundum minus principale ad impossibilia.

Salvandum hic est, cum ex una parte scientia simplicis Intelligentiæ, ut mox dicetur, sit causa rerum; ex alia parte cum non causet nisi noscendo, qui causabit existit, quæ non noscit? Id ita intelligendum est, quod scilicet notitia simplicis intelligentiæ attingat existentiam non tantum sub formalitate possibilitatis; sed etiam sub formalitate existentie, sed eam considerat non supponendo, ut aliunde positam vel ponibilem, sed vi suâ ponendam; ita ut se habeat ad existentiam per modum practicæ & architectonicæ scientiæ; sicut enim practica scientia non supponit, sed causat suum Objectum, & se habet ad illud & per modum notitiæ, & per

supermodum medii, seu principii; ita & scientia simplicis Intelligentiæ. Et sicut quando Mathematicus considerans mensuram domus, & Architectus considerans mensuram, uterque habet pro Objecto mensuram; Architectus tamen considerat mensuram ut à se ponendam, & principiam; ad qualem rationem mensuræ, non attendit Mathematicus; sic etiam est scientia divina, quod scilicet scientia visionis & simplicis Intelligentiæ attendat quidem ad existentiam, sed hæc attendit ad existentiam ut à se ponendam, non attendit illa.

Neg. valet, si dicas, quod manca statuatur inter has scientias differentia petibilis ratione principii: nam scientia simplicis Intelligentiæ respectu Dei, non habet rationem practicæ, & medii: Non inquam valet, si id dicas; Nam aliqui negant Deum posse se noscere ut possibilem; sed etiam hoc concessio nihil concluditur; quia hic ostenditur tantum differentia circa hoc punctum, qui cum utraq; noscat existentiam, nihilominus in ratione noscendi distinguuntur? Jam autem Deus in sui cognitione non versatur circa se tanquam futurum.

Respectu autem Dei illa scientiæ per hoc differunt; quia scientia simplicis Intelligentiæ attendit ad illum secundum præcisam connectionem prædicatorum Deitatis; scientia autem visionis versabitur circa illum ut jam existentem. Uthæc ulterius divisio intelligatur,

ADDENDUM est. Quod divisio scientiæ in scientiam simplicis Intelligentiæ, & visionis, non sit facta ratione Objectorum diversorum: tum sicut Entitas, quæ existit, à se possibili, non est diversa; ita & Objectum possibile, non est diversum, à se existenti. Non est item facta hæc divisio attendendo ad modum diversum cognoscendi; tam enim Deus distinctè & inconfusè noscit existentia, quam possibile, quod fundatur in illo loco Scripturæ; *Omnia, inquit, nuda sunt & aperta in oculis tuis.*

Ut autem hæc divisio sit in membra composita, ly possibile non est accipiendum pro ente in potentia, adeoque futuro: aliàs idem esset saltem in parte utriusque Objectum; sed debet accipi possibile sub ratione possibilis tanquam quid commune, participantibus pro quacumque differentia temporis existentiam, vel non participantibus.

DIFFICULTAS II.

De Divisione in Scientiam Necessariam & Naturalem &c.

Agendum hic erit de scientia Necessaria, & Naturali ab una parte, ex alia parte de Libera & Contingenti.

EXPLICAT I. Molina i. p. q. 14. a. 13. d. 17. Naturalis scientia est, quæ nulla ratione potest esse aut non esse in Deo, per quam omnia

cognoovit ad quæ divina potentia sive immediate, sive interventu causarum secundarum, sese extendit, tum quoad naturas singulorum, & completiones eorum necessarias, tum etiam quoad contingentes, non quidem quod futuræ essent, vel non essent determinatè, sed quod esse & non esse possent, quod eis necessario competit; adeoque sub scientiam Dei naturalem cadunt. Scientia autem libera per eundem est, quæ Deus post liberum actum suæ voluntatis absq; hypothese, & conditione aliqua, cognovit absolute & determinatè, ex completionibus omnibus contingentibus, quænam re ipsa essent futuræ, quæ non item. *Hæc explicatio*

NON Satisfacit. Tum quia in ipsa exemplificatione objectorum meminit nonnisi objectorum creatorum; scilicet eorum ad quæ se divina potentia extendit, cum tamen revera noscat Deus scientiæ necessariæ, se & proprietates suas, ad quæ se non extendit illius potentia. Tum quia scientia Dei libera versatur etiam circa actus divinos liberos; cum tamen ille scientiam Dei liberam dicat esse circa ea, quæ Deus decrevit, saltemq; illi primi actus, qui ex modo nostro concipiendi decernunt, aut complacent sibi in ponendis decretis quasi pro posteriori signo, non intelliguntur poni ex vi positæ ratione nostræ decreti, & tamen attinguntur à scientia libera. Tum quia non explicat per analogiam ad libertatem, & naturam, dictas scientias.

EXPLICAT 2. Martinon D. 12. sect. 3. Quod scilicet scientia naturalis, seu ut ille appellat essentialis, sit perfectio simpliciter simplex, qualis est scientia Dei circa rationes suas essentielles, & personales, & circa possible ut talia; accidentalis autem est quævis alia. *Hæc explicatio*

NON Satisfacit. Tum quia illa posita non apparet, qui condistinguat scientia essentialis à scientia simplicis Intelligentiæ. Tum quia aliud divisionis membrum, hoc est accidentalem, explicat nonnisi per negationem prioris. Tum quia si ab illa definitione demas factas exemplificationes, manebit hoc solum prædicatum; quod sit scientia, quæ est perfectio simpliciter simplex. Unde jam non distinguerebantur illæ scientiæ in ratione scientiæ, sed in ratione perfectionis simpliciter simplicis, vel non simpliciter simplicis.

Ut enodetur punctum difficultatis;

PRÆMITTO I. Confundi ordinariè ab Authoribus scientiam necessariam cum naturali, & liberam cum contingenti; quantumvis ab aliis & novissimè à Mart. cit. distinguantur. Distingui autem debere. Ratio est, quia quamvis naturale & necessarium interdum coincident, ut cum dico; Naturale est igni urere, quod idem est, ac necesse est ignem urere; non tamen naturale

R. P.
J. H. MŁOD
Zianowski
Tom. I. et Z.
D. VI
S